

Kísértetjárás a Strázsa-hegyen

Természetvédelmi területet romboló- fosztogató banda került kézre

Kötetre menő irathalmaztól duzzad az a dosszié, amely néhány oldalas vádirattá tömörödik, ha majd a dorogi járási ügyészségről a bírósághoz kerül. Tanulmányok, nyomozati adatok, a tettesek kihallgatási jegyzőkönyvei, szakértői vélemények és sok minden egyéb kellék, amiből kikerekedik egy vértelen, de nem mindennapi „krimi” különös története.

Szakszerű falbontással kezdődött

Még a múlt év decemberében a karácsony utáni első vasárnapon kellemetlen meglepetés érte a dorogi barlangkutatókat. Feltérési területükön, a sátrókopusztai barlangnál ismeretlen tettesek kibontották a régi elfalazott barlangbejáratot. Ezek után az már meg sem lepte a kutatókat, hogy felszerelési tárgyaik javarésze eltűnt, s az önkényes látogatók alapos pusztítást végeztek a barlang kristály képződményeiben.

Az erőszakosan kibontott nyílás bebetonozásán másfél nappal később — nappal felváltva dolgoztak a csoport tagok, s akkor még nem tudták, hogy teljesen fölösleges. A következő vasárnap hasonló szomorú kép fogadta őket a barlangbejáratnál. A betörők frissiben, még az anyag megkötése előtt „bántak” el a betonnal. Az időközben pótolni felszerelési tárgyainak ismét lába kelt, jónéhány lámpával, szerzőkkel és munkaruhával lett szegényebb a csoport. A kutatók elkeseredését nem kell ecsetelni. Elég ha meggondoljuk, hogy az építőanyag, a víz háton való hegyre cipelése, nem a legkellemebb szórakozás.

Ostromzár, tíz mázsás szikladarabokkal

A csoport felismerte, hogy mindenre elszánt bandával van dolga, s ezért úgy döntöttek, hogy nem kísérletez-

nek tovább a nyílás elfalazásával. Iszonyatos erőfeszítéssel egy tíz mázsás sziklatömböt húztak fel másfél emeletnyi magasságba, arra a sziklapárkányra, ahol a régi bejáratot kibontották a fosztogatók. Ezt gördítették a lyukra, amit előzőleg szobrász munkával úgy véstek körbe, hogy a „plomba” belesüljön, tökéletesen zárja a nyílást.

Két heti „tűzszünet” után folytatódott a strázsahegyi kísértetjárás. A súlyos kőkoloncot valóban nem tudták elmozdítani helyéből a barlangi betörők, ellenben, nehézszerűmunkával a kő körül véstek ki a sziklát, amely így a barlang bejáratát termébe zuhant.

A kutatók újra befalazták a nyílást, s napokig éjjel — nappali ügyeletet tartottak a hegyen. A titkosztos társaság azonban, mintha felszódott volna, nem jelent meg többé, nem sikerült tetten érni őket.

1967 február 25—26 között a „megfoghatatlan” banda még egy támadást intézett a feltérési terület ellen. Ezúttal a csoport másik kutatási területén, a néhány éve felfedezett Strázsa-hegyi barlang bejáratát ajtajáról verték le a lakatot, és nagy pusztítást végeztek ebben az Európában páratlanszerűségű barlangban.

Az a bizonyos „banánhéj”, avagy a zöld lámpa

A dorogi rendőrség és a kárvallott kutatók együttesen igyekeztek kideríteni a tettesek kilétét. Fáradozásukat végül is siker koronázta, mert egy zöldre festett karbid lámpa — dorogi ak lámpái mind ilyenek — nyomra vezette a rendőrséget. A házkutatásnál megtalálták a gyanúsítottaknál a barlangkutatók felszerelésének egy részét, s a sziklafalokról lefejtett kristályokból is valamennyit. Kézre került a főkolompós, Ludányi József büntetett előéletű segédmunkás, aki fiatalkorúakat, általános iskolásokat gyűjtött maga köré, s eszte-

lenül romboló, fosztogató bandát alakított belőlük.

A beismerő és tanuvallosítások tömkelege, kétségbeesett szülők írásos nyilatkozatai, a vaskos aktaköteg az utóhangja ennek a nem mindennapi történetnek, s a fínáléra majd a bíróságon kerül sor.

A legszomorúbb az úgben, hogy forintban kifejezhetetlen, felbecsülhetetlen az a kár, amit a barlangi betörők okoztak. Az ellopott felszerelési tárgyakat pótolni lehet, de a barlangfalakról leszaggatott páratlan szépségű kristályhalmazokat senki sem állíthatja helyre többé. Nem lehet kárpótolni a tíz éve minden vasárnapjukat feláldozó barlangkutatókat, akik többek között sok tízezer munkaórát áldoztak arra, hogy egyszer nevezetes idegenforgalmi látványossággá építsék ki a sátrókopusztai, Strázsa-hegyi barlangot.

Remélhető, hogy a barlangjainkat védő természetvédelmi törvény szellemében a lelketlen rombolók elnyerik majd méltó „jutalmukat”.

Vajna György

Két hét a moszkvai ZIL-gyárban

Sugár Gyula autószerelő tapasztalatai

Az Autószerelő Vállalat tatabányai üzemének vezetősége Sugár Gyula gépkocsiszerelőt bízta meg azzal a feladattal, hogy két hét időtartamra a vállalat költségén a Szovjetunióba utazzon, és szakmai ismereteit tovább fejlessze. Sugár Gyula a napokban érkezett haza és most ismét ott serénykedik a tágas műhelyben a javításra hozott gépkocsiknál.

— A moszkvai ZIL-gyár granciális műhelyében közelebről ismerkedtünk az ott folyó munkákkal — mondja Sugár Gyula gépkocsiszerelő.

— És hogyan teltek el a Moszkvában töltött napok? — kérdezzük a 27 éves szerelőtől.

— Nem panaszkodhatom, hogy akár egyetlen nap is hiábavalósággal telt volna el — válaszolja. A Gorkij Autógyár főmérnöke kalauzolt bennünket és adott meg minden segítséget. Reggel kilenctől, délután kettőig tartott az elméleti oktatás, s ezen az ismert szovjet gépkocsi típusokkal ismerkedtünk meg. Délután pedig különböző műhelyekben a gépkocsimotorok szétszedését, javítását végeztük. De megismerkedtünk egy nálunk még nem ismert tehergépkocsi típusal is, amiből csak ezután fogunk az országba hozni. Mi már ezeknek a gépkocsiknak a javítási ismeretét is megszereztük. Így, ha a vállalatunkhoz ilyen tehergépkocsik kerülnek granciális, vagy más egyéb javításra, ez már nem okoz gondot.

Két hét nem nagy idő, de ha az ember látni, tapasztalni akar, azt a két hét alatt is lehet. A kint tartózkodó magyar gépkocsiszerelőknél, így Sugár Gyulának is bőven jutott idő arra, hogy moziba, színházba menjen és műzeumot látogasson.

— Hát, hogy őszinte legyek — emlékezik vissza Sugár Gyula — engem meglepett például a moszkvai emberek példás fegyelme, amit számtalanszor tapasztaltam, taxira vagy autóbuzsra várás közben is. Sorba állnak és türelmesek. Ha megjön az autóbuzs, nem rohazzák meg, és a későbbben jövők nem akarnak mindenáron, elsőként feljutni.

Nem telt el hiába a kint töltött idő. Sugár Gyula és társai tanultak, láttak és tapasztaltak. Most, hogy visszatértek valamennyien, azon igyekeznek, hogy a javításra hozott gépkocsikon igazolják szakmai ismeretük gyarapodását. N. I.

Jól kamatozik a fizetési mérlegjavító beruházás

Év végéig négyezer tonnával több keményítőt gyártanak Ászáron Megkezdik a dextrózüzem gépi szerelését

A megyei Beruházási Bank elismeréssel nyilatkozott az ászáriak jól szervezett rekonstrukciójáról. A tervek szerint a tavaly megkezdett fizetési mérlegjavító beruházásra felvett 55,6 millió forint két év alatt kell visszatérnie a vállalatnak. Az idén 12 milliót, jövőre pedig 43-at. Nos, az arányokat most megfordították a beruházók. Műtán a hitelösszeg 80 százalékát már felhasználták, működik is néhány kapacitást bővítő létesítmény, lehetőség van, hogy év végéig a háromszorosított fizethessék vissza a megállapodás szerinti törlesztésnek, pontosan 36 millió forintot. Ez természetesen egy sor könnyítőt feltéltelt jelent az ászáriaknak, akik élni szeret-

nének a kedvező lehetőségekkel.

A rekonstrukció egyik legfontosabb üze az új dextrógyár, amely a gyógyszeripar kristályos dextróz szükségletének hazai termeléssel való kielégítésére épül. 1968 elején itt már üzemszerű termelésnek kell lennie. Ennek megfelelően halad itt a munka. Ahogyan az építési munkák szabad területet tudnak adni, megkezdődik a 28 millió forint értékű gépi berendezések szerelése, ami néhány nap múlva várható.

Év végéig 4 ezer tonnával több nyers keményítőt állítanak elő, az igért 430 tonna pluszal szemben. Szükség is lesz erre, hiszen jövőre már a dextrózüzem igényeit is maguknak kell kielégíteniük. Együttal növelni szeretnék a tárolóterület befogadóképességét, mert az igények változása ma még gyakran megoldhatatlan gondokat jelent számukra. Hiába tudják 10 év tapasztalatából, hogy az év első fele gyengébb a másodiknál, képtelenek jelentősebb mennyiségű szörpöt tárolni, így nem is tudják kielégíteni

a szinte egyszerűre jelentkező, fokozott igényeket. Nem is dicsekszenek a fél éves terv teljesítésével, bár ebben a megrendelő partnerek is „ludasak”. Tudják Ászáron: mindig kettőn áll a vásár. Tehát a megrendelőnek is jobban fel kell készülniük a szörp foga-

adására. Az üzemi létesítmények mellett folyamatosan építik majd a szociális jellegű épületeket is. A tervezési munkák befejezés előtt állnak, és a 12 millió forint összegű beruházást a jövő évben kezdik és fejezik is be. Többek között a 300 személyes öltöző-fürdőt, melynek negyedrészt a modern, fekete-fehér rendszerben használhatják majd a dolgozók. Szállást is építenek, szükség szerint bővítik éttermeiket is.

Természetesen nem tesznek mindent egy lapra. Készenlétben állnak majd olyan termékekkel, amelyek feltétlenül biztosítják a keményítőgyár gazdaságos termelését és további importanyag megakartást jelentenek népgazdaságunknak, a gyáriak számára pedig nagyobb jövedelmet

Javultak a munkakörülmények a tatabányai palatörőben

A tatabányai szénosztályzó palatörő üzemében az elmúlt időszakban jelentős mértékben javították a munkakörülményeket. A palatörő, a tatabányai XV/b aknától és a külfeljei bányától kapja a szenet és a palát, amelyet a kívánt szemmagyságra törve szállítanak az eróműnek, de jut belőlük az ország más üzemébe is.

Nemrégiben még a külső munkákat a szabad ég alatt végezték a dolgozók. Most elkészült az a nagyterjedésű palatörő, amely a lánccsálya-nál, a korbuktatónál és a med-

dőrítőnél dolgozókat védi. Nem kell már nekik a tűző napon vagy esőben, sárban végezni a munkát. Megjavultak a munkakörülmények és bizonyára csökkent a baleseti veszély is.

A nyitott bányából eddig gumiszalagon szállították a szenet, most, ezt a munkát dömperekkel végzik.

A törőkhöz szállítószalagot építettek be, hogy ezzel is meggyorsítsák a szén útját a csillékig, amelyek a fácánoskerti vagontöltőbe viszik a szenet.

MIÉRT PIROS A MADZAG VÉGE?

Fülledt, júliusi meleg van. A portalan országút szinte izzik. Felette benzinfüsttel telített levegő vibrál. A répa kókád, a kukorica levele, főleg a homokosabb részeken, furulyát formál. Az út karéjába simuló pár holdas árpatáblán folyik a munka.

Az árpatetakarítás rész munkáját, a kéveket végzik — ismertem fel messziről. — Ez mindig is gondot okozott a jó gazdának. Mert ha takarmánynak szánja, rendre kell vágatni, s egyik nap száradás után végezni a többi műveletet. S ha nedvesen vagy harmatosan került egybe, a puha szár és a rajta maradt levél a legnagyobb melegben is megőrízze a nedvességet. Ha nem többit, csak annyit, amennyi elegendő a bekeseredéshez, s ez legtöbbször csak az etetésnél tűnik ki. Ha pedig szárazon végzik el a munkát, a másik véglet következhet be. Török a kalász, hullik a szem, s a legnagyobb bosszúság: szakad a kötél. Az

az összesodort, félmaroknyi szárrész, amit rendszerint a bekötött kévéből húznak ki a kalászána fogva.

Egyszóval, látom, halad a munka.

A kíváncsiság közelebb hajt a szorgoskodókhoz. Férfiak valamennyien, akik megszokott mozdulattal hajtják maguk előtt a rendet. Karjuk ölelő mozdulatot végez, amikor egy kévére való van előttük, majd köt. Húz, csavar, aládug.

— Hogy lehet az, hogy nem szakad — tűnődök menetközben.

Teljes közelben ismerem ki magam. Hogy bizony nem a saját szárába kötik. Még nem is búzába, rozsba vagy másfolyos kötésre alkalmas növénybe, sásba, gyékénybe, hanem — madzagba.

A gépi aratáshoz használt szalmaszínű zsineg százhuszszázharminc centisekre van darabolva, s az egész csokorba kötve lóg mindegyik ember derekán. Mint a szőlőkövető anyag, csakhogy há-

tul, a horgasinát verve, s nem akadály a hajlongásnál.

— Akárki találta ki, ügyes dolog — állapítottam meg.

Csak arra nem tudtam magamtól rájönni — és ez volt az egészben az új előttem —, hogy miért piros a madzag két vége? Egyformán, arasz hosszúságban, a kárminpiros festék még meg sem száradt rajta egészen.

Kérdésem nem maradt válasz nélkül.

— Azért, kérem — magyarázza egy öblös férfihang —, mert így könnyebb. Nézze csak — mutatta készséggel, —, így milyen egyszerű. Leteszem, ott az egyik vége, itt a másik, tehát nem kell keresni, felmarkolom és kész... Nézzem.

Úgy volt, ahogy azt mondta. A piros madzag tényleg rikitott a szalmaszínű tarlóban, olyannyira, hogy az se tévesztette volna el, aki életében most járt először a kesernyiesen illatozó földeken...

Szállási László